

delo življenje

9

leto 6

glasilo tovarne alpina žiri

olok
sijojloiz

9

glavilo tovarne alpinu sin

to 6

OB ZAKLJUČKU SEZONE IZVOZA SMUČARSKIH ČEVLJEV

Ob zaključku sezone je vsako leto sunkovita proizvodnja, ker moramo do roka izdelati naročene količine obutve. Enako je tudi letos v tem času na težkem traku čutiti napetost, ker se borimo za pravočasne izdobeve, ne glede na vrste modelov in izdelavo. Kaže, da bomo vsa naročila izvršili do obljubljenih rokov. Sezona za izvoz se bo letos končala prej kot v preteklih letih in bomo zato prej prešli na izdelavo gojzer šivanih čevljev za domače tržišče. Skupne prodane količine so v tekočem letu manjše, zato bo treba kapacitete tega traku zmanjšati.

Zaradi zmanjšanja naročil gojzer šivane obutve že dalj časa študiramo, kje in kako bi zaposlili delavcev, kateri bodo pri zmanjšanju kapacitet težekega traku na razpolago. Za začasno rešitev nastale situacije smo izdelali tri variante in sicer:

- I. Uvedba tretje izmene na traku 52-7 ali 52-6.
- II. Uvedba druge izmene v oddelku 52-8
- III. Organiziranje druge izmene v oddelku 52-5 s tem, da bi ta izmena izdelovala lažjo lepljeno obutev.

Pri študiranju vseh treh variant smo, prišli do zaključka, da

je pri upoštevanju vseh okoliščin možno osvojiti kot začasno rešitev II. varianto, to je pojačati dosedANJI oddenek. 52-8 in uvesti dve izmeni.

Pripominjamo, da je ta rešitev le začasna, ker prostor, kjer se nahaja oddenek 52-8 ni primeren za formiranje proizvodnega traku in dovoz polizdelkov, razen tega nima odgovarjajočih sanitarij in garderob. Ker ti prostori niso primerni za trajnejšo rešitev problema, pripravljamo istočasno osnutek za stalno namestitev in ureditev novega oddelka, kateri bi bil povezan z brizgano izdelavo. Prepričani smo, da se bo s to reorganizacijo problem oddelka 52-8 rešil in da bomo dobili primernejše prostore za obratovanje in v naslednjem letu, ko bo zgrajena nova montažna poslopje za skladišče gotovih izdelkov.

Franc Gantar

POSLOVANJE IN PRODAJA V IPM

Velikokrat je postavljeno vprašanje kako teče prodaja naših izdelkov v prodajalnah IPM. Da to vprašanje zanima člane kolektiva, je povsem razumljivo, saj je to eden najvažnejših elementov poslovanja podjetja. Dokler se izdelki kopičijo v tovarniškem skladišču ali v prodajal-

nah, je opravljen šele en del poslovnega procesa, ni pa še realizirana vrednost vložene-ga dela in vgrajenega materiala. Krog poslovnega procesa je zaključen šele, ko končni potrošnik kupi naš izdelek in ga plača.

Ker največji del naše proizvodnje posredujemo potrošnikom preko naše industrijske prodajne mreže, je za nas življenjsko važno vprašanje, kako ta mreža posluje.

Navajam nekaj podatkov, kako je prodaja tekla v letošnjem letu do konca julija v primerjavi z istim časom leta 1966.

Skupna prodaja v tem obdobju je bila večja količinsko za 1,6%, vrednostno pa za 6%. Manj ugoden pa je kazalec, da smo prodali naših izdelkov v tem času količinsko za 13,5%, vrednostno pa za 6,3% manj kot v letu 1966. Prodaja tujih izdelkov pa se je povečala v odnosu na prejšnje leto količinsko za 17%, vrednostno pa celo za 26%. Da je prišlo do zmanjšanja prodaje naših izdelkov in do povečanja v prodaji izdelkov tujih dobaviteljev, je vzrok predvsem ta, da je količina za izvoz povečana nad prvotnim planom in zaradi tega naše prodajalne niso prejele predvidenih količin. Zato smo morali povečati odjem pri tujih dobaviteljih, da ne bi zaradi navedenega ostale naše prodajalne v sezoni brez navedenega bla

ga in zmanjšale promet.

Precej zaskrbljujoče je hitro naraščanje zaloga pri malenkostno povečani prodaji. Povečane zaloge predstavljajo v veliki meri neprodano zimsko blago, predvsem smučarsko obutev. Precej je ostalo neprodanih otroških gojzarjev, pa tudi nekaj moških in ženskih smučarjev, kar predstavlja glede na visoko ceno precejšnjo vrednost. Smučarska obutev je ostala na zalogi zaradi neugodne zime, v precejšnji meri pa so vplivale tudi visoke cene. Zaloge letnega blaga niso ostale pretirano visoke. Ostalo je nekaj ženskih salonk iz mreže, sandale pa so skoraj v celoti razprodane.

Precej težav povzročajo pri prodaji ostanki obutve, ki je bila izdelana za izvoz, le-te je precej take, ki na našem tržišču ni iskana. Take težave bodo nastopile predvsem v drugem polletju, ko bomo dobili iz proizvodnje velike količine ženskih salonk, delanih za izvoz, pa so ob kontrolnem prevzemu izlo-

=====

Slavni pesnik Thomas Moore se je rodil v zelo skromnih razmerah, vendar se svojega rojstva ni nikoli sramoval. Ko ga je v klubu plemenitaš vprašal, če je bil njegov oče res samo trgovec, je Moore pritrdil. Lord se je namrdnil:

"Le zakaj niste tudi vi postali trgovec?"

Pesnik se je posmehnil:

"Oprostite, mylord, ali je bil vaš oče res dobro vzgojen gentleman?"

"Seveda," jo pritrdil lord.

"No, in zakaj niste tudi vi to postali?"

=====

čene. Ker je večina teh modelov staromodnih, jih bo zelo težko plasirati tudi po nižjih cenah. Tako pride v prodajalnah do velikih zalog, za prodajo dobrih izdelkov pa manjka.

Zadnje čase se opaža na tržišču velika ponudba vseh vrst blaga, nekaj tudi iz uvoza. Ker kupna moč ne narašča več tako naglo, je pričakovati, da bo nastopila na tržišču precej občutna konkurenca, tako v širini asortimana kot tudi v cenah.

Da bomo lahko ostali na tržišču in plasirali naše proizvode, bo potrebno posvetiti vso skrb pripravi in izbiri kolekcije, prilagoditi bo treba proizvodnjo zahtevam tržišča in vlagati več sredstev za širjenje naše prodajne mreže.

Franci Wolf

"Dobri povojni časi so dokončno za nami in samo po sebi razumljivo rekordnih rezultatov s polnimi blagajnami ne bo več," je bilo rečeno na zborovanju trgovcev detajlistov v Nemčiji.

PROBLEMI NABAVNE SLUŽBE

V prejšnji številki tovarniškega glasila smo obljubili, da bomo nadaljevali z našimi problemi. Z nekaterimi primeri želimo pojasniti, kje so najbolj pogostni vzroki, da pride do negotovanja pri proizvodnih delavcih, kadar zmanjka materialov ali so le ti nekvalitetni. V takih primerih največkrat zvrčajo na nabavno službo odgovornost za stvari, za katere je v resnici krivda druge. Ni kakor pa nimamo namena tožariti posamezne delavce, ki so kakorkoli soudeleženi pri sestavljanju materialnih potreb. Prav tako nimamo namena sebe opravičevati. Naš namen je le, prikazati težave, s katerimi se vsak dan borimo. Prepričani smo, da si večina delavcev ne more predstavljati vseh težav v našem poslovanju.

Prav v zadnjem času so bili pogosti takile primeri. Planski oddelek je planiral, da moramo za izdelavo izvozne obutve nabaviti 20 - 30% več materialov, kot so pokazali podatki po normativih. Med proizvodnjo izvozne obutve se je že pokazalo, da je bil za nekatere artikule (predvsem pri gornjem usnju) planirani procent, ki je v normalnih razmerah zadostoval, premajhen. V veliki meri zaradi tega, ker je bil nabavljen material (zlasti teletski boks) naprimerne kvalitete in ker so kontrolorji naših izvoznikov izločili nenormalno

visoko količino izdelane obutve. Nihče v podjetju ni mogel predvidevati, kakšne količine čevljev kontrolorji ne bodo sprejeli za izvoz. Vsa odgovornost za nabavo dodatno potrebnih količin materialov je padla v breme nabave in največkrat se je zgodilo, da smo morali še naknadno in to v zelo kratkih rokih naročati precejšnje količine skoraj vseh materialov, potrebnih za izvozno obutev. Če bi taki materiali ležali kje v skladišču pri proizvajalcu ali trgovini, bi bila zadeva enostavna. Ker tega ni, smo morali izprositi pri proizvajalcu, da so takoj dali v delo nam potrebne količine. Vsi pa vemo, da je treba za izdelavo gornjega usnja 3 do 4 tedna. Kot nalašč so prav v teh poletnih mesecih nekateri naši dobavitelji šli na dvo do tri-tedenski kolektivni dopust. V takih primerih smo morali iskati povsem drugega proizvajalca, ki ni imel pripravljenih surovin, niti prostih kapacitet. Zgodilo se je, da je na našo vztrajno prošnjo le prevzel izdelavo potrebne usnja. V vseh takih primerih ni bila naša nabavna služba prav nič kriva, da je prišlo do zastojev in premostitev v naših proizvodnih oddelkih. Lahko trdimo, da smo delavci nabavne službe storili vse kar je bilo v naših močeh. Zaradi prekratkih dobavnih rokov v nekaterih primerih res nismo mogli blaga pravočasno dobaviti. S strani proizvodnih delavcev je bilo v

tem času veliko pripomb na kvaliteto materialov. Ko smo mi take pripombe prenašali našim dobaviteljem, so trdili, da je slaba kvaliteta izpadla zaradi močno forsirane proizvodnje. Nekaterim dobaviteljem smo že vrnili velike količine blaga neprimerne kvalitete, zato smo prišli z njimi do večjih ali manjših sporov, ki do danes še vedno niso vsi razčiščeni.

Da smo pri nakupu usnja strogi, dokazujejo naslednja dejstva: V Varaždinu smo se z ljudmi iz komercialne dogovorili, da nam bodo izdelali okroglo 8.000 m² boksa pod določenimi pogoji. Čeprav vemo, da je Varaždin med najboljšimi proizvajalci telečjega boksa in glavni dobavitelj za LILET Maribor, nam je dva dni po sklenitvi pogodbe odpovedal dobavo z utemeljitvijo, da ne upajo prevzeti izdelave boksa pod tako strogimi pogoji.

V Sarajevu nam je bilo na razpolago 18.000 m² telečjega boksa. Po našem strogem kriteriju smo mogli od pregledanih 1.500 m², izbrati za naše potrebe le nekaj več kot 200 m². Prodajalec nam tudi teh 200 m² ni hotel dati, ker je smatral, da je naš prevzemni kriterij prestrog.

Lahko bi naštevali še precej takih primerov, toda članek bi postal predolg. Nadaljujemo prihodnjič.

Delavci nabavne službe

TUDI PO SLABI ŽETVI JE TREBA SEJATI !

VENTILACIJA V MONTAŽI TEŽKE OBUTVE

Mnogo let je že preteklo od takrat, ko se je pokazala potreba po znosnejših delovnih pogojih v montaži težke obutve, vendar k ureditvi ventilacije nismo pristopili zaradi velikih stroškov, ki bi v zvezi s tem nastopili.

Zaradi upravičenih prigovorov prizadetih smo lansko leto le začeli delati na pripravah. Nalogo je bilo treba obdelati kompleksno za celo tovarno, kajti v zvezi s prezračevalnimi napravami se je pojavilo vprašanje kapacitete kotlarne, ki je bila brez toplotnih rezerv, upoštevati je bilo treba še naknadno ureditev prezračevalnih naprav v ostalih oddelkih, nadalje naj bi se predvidela predelava stare kotlarne na enoten sistem, to je toplovoden sistem ter povezavo stare in nove kotlarne v medsebojno skupno delovanje. V zvezi s tem smo nabavili nov kotel za centralno kurjavo od avstrijske firme. Ta kotel ima zelo dober izkoristek, ter je zelo dobre kvalitete. Kurili ga bomo z težkim mazutom, ker rentabilitetni izračun pokaže, da je za naše razmere, ker smo precej oddaljeni od železniške postaje, potrebna toplota enkrat cenejša, če kurimo s tem gorivom namesto s premogom. Prevozni stroški so z ozirom

na njegovo kalorično vrednost mnogo večji.

V zvezi z zgoraj opisanim se bo marsikdo vprašal, kakšno zvezo ima centralna kurjava z ventilacijo. To si najlažje predstavljamo tako, da v grobih orisih preletimo delovanje celotnega sistema.

Prezračevalne naprave se sestojijo iz tlačnega in odsesovalnega dela. Tlačni del naprave bo vpihaval čisti zrak, ki bo zajet na podstrešju po kanalih v oddelek. Ta se bo skozi odprtine kanalov pod stropom razdelil enakomerno po vsem oddelku. Pozimi je zrak potrebno ogrevati, sicer bi v oddelku temperatura padla, ker je predvidena šestkratna zamenjava zraka v eni uri. Za ogrevanje zraka bo ob ventilatorju za vpihavanje vgrajen toplovodni grelec (kalorifer), ki bo napajan iz kotlarne s toplo vodo in bo ogreval zunanji zrak. Da pa dosežemo pravilno kroženje zraka, moramo zrak, ki ga dovajamo v oddelek, nekje tudi odvajati. To nalogo bo imel odsesovalni del ventilacijske naprave, ki bo obenem z zrakom odsesoval tudi prah od obdelovalnih strojev. Takrat bomo iz obrata odstranili sesalce za prah. Z odstranitvijo sesalcev bomo sicer nekoliko pridobili na prostoru, vendar v primeru, ko se vrsta izdelave čevljev zamenja, se zamenja tudi razpored strojev, takrat pa bo verjetno postavljen kakšen čistilni ali rezkalni stroj tudi tam, kjer

ne bo priključka za sesalno cev. V takih primerih si bomo morali še vedno pomagati s posameznimi sesalci. To je slabša stran centralnega odsosa - vanja, vendar boljša rešitev tehnično ni izvedljiva.

Opisane ventilacijske naprave smo dali v izdelavo Obrtnemu centru v Žireh, ker so z ozirom na ostale ponudnike najcenejši, vendar bo kljub temu celotna naprava precej draga. Skupno s povečavo in modernizacijo kotlarne bo ta investicija znašala preko 30 milijonov starih dinarjev, vendar bodo s tem na razpolago še rezervne moči kotlarne, katere bomo v bližnji bodočnosti porabili za ventilacijo še ostalih oddelkov ali pa za ogrevanje novih prostorov.

Na koncu še pojasnilo, da so zaenkrat montirani le prezračevalni kanali, ostala dela pa so v teku.

Ernest Mlakar

Dvorjan je stavil s sultanom Abdul-Hamidom, da bo v tridesetih letih naučil osla, da bo govoril kakor človek. Ko so ga prijatelji oštevali, zakaj se je zapletel v tako noro stvar, je odgovoril:

"Bodite brez skrbi! V tridesetih letih bom umrl ali jaz ali sultan ali pa oba. Gotovo pa je, da bo v tem času poginil vsaj osel."

ČEVLJARSKA SEJMA V VIGEVANU IN FIRENCAH

V času od 30. avgusta do 5. septembra je bila v Vigevanu 31. razstava čevljev, usnja, strojev in ostalih pritiklin, ki je ponovno potrdila tradicijo v organizacijskih sposobnostih in predvsem v gospodarskem in produktivnem razvoju italijanskega in svetovnega trga.

Razstavljalcev je bilo tokrat 306, največ jih je bilo iz Italije. V kratki dobi štirih mesecev od razstave v Pirmasensu ni bilo pričakovati kakšnih velikih sprememb v gradnji čevljarских strojev, razen, če omenimo stroj za pritrjevanje kontes peta, ki je tokrat kombiniran in sicer: ima napravo za mazanje peta z lepilom, napravo za pritrditev peta z vijakom in obenem za potolčenje okrog pete.

Poglavje zase pa so modeli. Ti so bili za naše pojme pravo umetniško delo in jih človek zares lahko samo občuduje. Ogleдали smo si tudi razstavo v Firencah, ki je bila sedma po vrsti. Ta je bila po obsegu mnogo večja, saj je razstavljalo 1.445 razstavljalcev.

V velikih razstavnih prostorih so prikazani najnovejši modeli čevljev, kopita, pete, usnje, okraši, modni žurnali in ostale pritikline, ki se uporabljajo

v čevljarški industriji, čevljarški stroji, krzno, usnjena konfekcija in torbice.

Ženske salonke so še naprej širokih konic, okrašene z metalnimi ali plastičnimi okrasi. Kombinacije so v istem tonu, samo v različnem materialu v vseh mogočih barvah (lak-antilop, boks-antilop, itd.). Pete niso več tako debele in pomaknjene nazaj. Ženske sandale so prav tako v različnih materialih, barvah in kombinacijah z velikimi okrasi iz brušenega stekla, kovinskih verig in z dolgim puhom, tako da pokrije skoraj celo stopalo.

Pri ženskih športnih čevljih so grobi šivi efektni okras, so izdelani na precej široka kopita večinoma v mocasin izdelavi. Čevljev iz mreže skoraj ni videti.

Moški polčevlji so še vedno taki, kot so bili. Siroke konice, podplati široko in grobo nazobčani ali z nalepljenimi okvirji. Zgornji deli so okrašeni z luknjicami, grobimi šivi, so nazobčani, tako, da dajejo vtis športnega čevlja, obenem pa so prožni in mehki. Pojavlja pa se tudi novo usnje, ki ima visok sijaj in nato v njem temnejše lise, da daje vtis starinskega izgleda. Zgornjega in spodnjega usnja je bilo na razstavi veliko v raznih kvalitetah in v vseh mogočih barvah iz izdelavah, kar omogoča italijanskim modelir-

jem izdelavo tako pestrih vzorcev.

Ogled trgcevskih izložb v Milanu in Firencah nam je dal

V časopisu "DELTA" so bili dne 6. sept. t.l. med drugim objavljeni tudi naslednji zanimivi podatki:

VIGEVANO - Pred dnevi so v Vigevanu, italijanskem mestu, ki slovi po tem, da zna vsak prebivalec narediti čevelj, odprli XXXI. mednarodno čevljarško razstavo. Italijanska čevljarška industrija se iz leta v leto bolj uveljavlja v svetu: med tem, ko so leta 1951 izvozili 302.288 parov, so jih lani 88.600.520 parov. V prvem letošnjem polletju so Italijani izvozili že 55.275.046 parov čevljev in s tem zaslužili 180 milijard in 810 milijonov starih dinarjev. Največji kupec italijanskih čevljev so ZDA.

nekaj smernic, saj smo videli to, kar je sedaj v prodaji. Veliko je čevljev, bogata izbira, cene so v nekaterih slučajih tako visoke, v drugih pa tako nizke, da so skoraj neverjetne. Glavno pa je to, da so čevlji, ne glede na ceno, zelo lepo izdelani.

Milan Močnik
Milan Filipič
Anton Hribar

ČEVLJARSKA INDUSTRIJA PO SVETU V ŠTEVILKAH

Po podatkih, objavljenih v francoskih časopisih, bo FRANCIJA prodala v Sovjetsko zvezo več kot dva miliona parov čevljev v vrednosti petdeset milijonov novih frankov. Zaradi dobre prodaje na tujih tržiščih, (Francija izvozi 35% svojih čevljarških izdelkov) so lani povečali proizvodnjo za 9%. Izdelali so 215 milijonov parov čevljev.

Po zadnjih poročilih so najnovejši modni krik na DANSKEM stekleni gumbi, ki služijo kot okras copatam. Od različno obarvanih in v vrstah prišitih gumbov se razsvetljava močno odbija in daje zanimive svetlobne efekte.

Po najnovejših ocenah pričakuje AMERIŠKA čevljarska industrija v letošnjem letu povečanje prometa za cca 1,7%. To pomeni, da bo znašal promet domačih in uvoženih čevljev eno, milijardo in šest milijonov parov. Od tega bodo uvozili okrog 203 milijone parov, v preteklem letu pa s 178.6 milijonov parov.

SOVJETSKA lahka industrija zavzema danes po svojem proizvodnem obsegu eno od vodilnih mest na svetu. Proizvodnja tekstila presega proizvodnjo v Angliji,

Franciji in Zapadni Nemčiji skupaj. V preteklem letu je bilo v SZ proizvedeno 522 milijonov parov usnjenih čevljev, samo eno petino manj kot v ZDA.

Samo v preteklem letu je narasla proizvodnja obutve v SZ za 36 milijonov parov, ali za 7% v primerjavi z letom 1965. Proizvodnja usnjene obutve naj bi se po planu povečala za nadaljnjih 30 milijonov parov. Do začetka leta 1971 se bo zmogljivost čevljarške industrije povečala na 760 milijonov parov letno. V ta namen gradijo še 33 novih tovarn čevljev, večje število obstoječih pa modernizirajo.

KADROVSKE NOVICE

V mesecu avgustu je bilo sprejetih na delo nekaj več delavcev, kot prejšnje mesece v letošnjem letu.

Zaposlile so se naslednje delavke: Zdravka Bogataj in Silva Bajt, ki sta končali ekonomsko srednjo šolo, na delovnih mestih v upravi - v proizvodnem in razvojnem sektorju. Filipič Marta, Helena Mazzini, Cilka Jereb, Marinka Pivk, Zdenka Tavčar in Marija Kopač pa kot kvalificirane prešivalke v izdelovalnici gornjih delov - lahka izdelava.

V obratu Gorenja vas je na izpraznjenem delovnem mestu pisar

niške delavke nastopila delo Miluška Mlakar, Milena Oblak, Milka Režek, Milka Oblak in Helena Kumer pa so se zaposlile kot kvalificirane prešivalke.

V preteklem mesecu je na osebno odpoved prenehalo delovno razmerje le dvema delavkama in sicer Kovačević Francki v obratu Gorenja vas in Albinci Skok, ki je delala v proizvodnem sektorju podjetja.

V prodajni mreži v mesecu avgustu ni bilo nobenih sprememb.

Število zaposlenih delavcev v ALPINI je bilo koncem avgusta 1083 skupaj.

Angelca Filipič

V mesecu avgustu se je poročila Marija Malovašič !

Čestitamo !

OBISKALI SMO GOLNIK

V začetku septembra, ko je pevsko godbena sekcija naše sindikalne podružnice pričela z novo sezono, nam je naš kolektiv omogočil enodnevni izlet z avtobusom. Ta izlet naj bi bil kot spodbuda godbenikom in pevcem za uspešno delo v novi sezoni hkrati pa tudi priznanje za ves trud, ki smo ga pokazali v preteklosti v prizadevanjih za dvig kulturne ravni našega kraja. Da bi ta izlet ne bil zgolj prevažanje iz kraja v kraj, smo

določili poseben smoter. Sklenili smo obiskati bolnico Golnik in prirediti tamkajšnjim pacientom krajši kulturni program v pesmi in glasbi.

V zamegljenem nedeljskem jutru smo, se z avtobusom odpeljali preko Poljanske doline našemu cilju naproti. Naše razpoloženje je bilo spčetka bolj pod vtisom goste jutranje megle, ki je na gosto obdajala vrhove okoliških hribov. Že med potjo po dolini pa se je začela megla redčiti in sem in tja se je skozi prikradel prijazen sončni žarek, ki je blagodajno vplival na naše razpoloženje. Dasi ravno je vsak izmed nas že nešteto krat prepotoval to dolino, smo še kljub temu z navdušenjem občudovali njeno slikovito. Prijazne vasice so naglo ostajale za nami. Kmalu nam je pritegnil pogled spomenik Ivana Tavčarja na Visokem. Pod vtisom vedno lepšega dne, ki se nam je obetal, se poljanskemu rojaku nihče izmed nas ni čudil, da je s tako ljubeznijo poveljeval ta lepi košček naše domovine.

Ko smo prispeli na Golnik se je že vsa pokrajina kopala v razkošnem zlatu zgodnjega jesenskega sonca. Stopili smo iz avtobusa in globoko zadihali čudovito svež, že skoraj planinski zrak. Pogled na krasno okolico in prijazen sprejem tamkajšnjih uslužbencev je na nas vse napravil lep vtis. Kmalu zatem smo v majhni, lepo in svojevrstno opremljeni dvorani, kjer so nas že

čakali zbrani pacienti, pričeli z našim programom. Po nekaj uvodnih besedah, s katerimi smo se navzočim predstavili in jih pozdravili, so pod vodstvom kapelnika Draga Kanduča mogočno zadneli akordi našega pihalnega orkestra. Tudi pesmi našega pevskega zbora pod vodstvom Antona Jobsta so navdušile zbrane poslušalce.

V besedah, ki jih je nam spregovorila po končanem programu upravnica bolnišnice, se je odražala globoka hvaležnost. Te besede so nas prepričale, da nam je program dobro uspel. S tem smo dosegli naš namen, da razveselimo bolnike. Bolnišnico Golnik smo zapustili s prijetno zavestjo, da smo bolnikom uspeli pripraviti prijetno spremembo v njihovi prosti vsakdanjosti.

Ker je bil prijeten sončen dan, smo soglasno sklenili, da se z žičnico povzpne na Zelenico. Slikovito pobočje poraščeno z zelenim ruševjem, grma de skalovja, strme stene, ki obdajajo dolino Zelenice, so nas navdušile in nam naše razpolčenje razmaknile do viška. Zato je naša pesem "V hribih se dela dan, v hribih žari" ve selo zadonela v okolju, ki je ustrezalo njeni vsebini. Vrnili smo se na Ljubelj, kjer nam je pritegnil pozornost spomenik, posvečen vojnim ujetnikom, ki so med drugo svetovno vojno vrtali predor skozi Ljubelj. Nato smo se odpeljali proti domu. Prijetna doživetja tega dne so v nas zapustila

najlepše vtise, katerim se je pridružilo še čustvo hvaležnosti našemu kolektivu, ki nam je omogočil tako prijeten izlet.

PRIPOMBE -VPRAŠANJA- ODGOVORI

Tov. urednik !

Zanima me kakšna je kontrola o plačilu dodatnega prispevka za socialno zavarovanje, to je 1.25 % od OD.

Če kontrola sploh je, ali je to odvisno samo od poštenosti delavca oz. zavarovanca, kaj napiše na anketni list.

Prosim za odgovor.

Prizadeti

Odgovor: Zakon o spremembah temeljnega zakona o organizaciji in finansiranju socialnega zavarovanja določa, da plačujejo dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje zavarovanci - člani gospodinjst v, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, če niso oproščeni plačevanja prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti. Predpis navaja, da morajo zavarovanci sami prijaviti pristojnemu komunalnemu zavodu podatke, potrebne za odmero dodatnega prispevka od kmetijske dejavnosti. Na osnovi navodil Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana smo zbrali prijave članov kolektiva. Zbrane prija-

ve je nato služba za izplačila OD primerjala s podatki iz evidenc na Upravi za dohodke pri skupščini občine Logatec. Ob tej kontroli je bilo treba obvednosti prizadetih članov kolektiva napraviti nekatere popravke. Smatramo, da smo s tem zagotovili pravilne podatke za obračunavanje tega prispevka. V primeru, da je kdo izmed članov kolektiva mišljenja, da se mu prispevek neupravičeno obračunava, lahko to pove v finančnem sektorju podjetja.

Tov. urednica !

Od pomladi, čez poletje in tudi še sedaj me vsako jutro ob prihodu na delo poživi in razveseli pogled na lepo cvetje pred tovarno.

Zanima me, kdo ima tako srečno roko, da mu rože tako lepo uspevajo?

Marija

Odgovor: Čudi nas, da ne veste, da gre za lepo cvetje pred našo tovarno vsa zahvala tov. Živadinu Disiću, vratarju podjetja.

Verjetno pa bi tov. Disić lahko povedal tudi to, da rože niso zadovoljne samo s srečno roko, temveč se s svojo lepoto oddolžijo samo tistemu, ki jih skrbno in vestno neguje vse leto.

ČLANI KOLEKTIVA, DOPISUJTE V SVOJE GLASILO !

ŽIROVSKA KOTLINA IN NJEN OBOD

/Nadaljevanje in konec/

Dolina S^ove, ki ji tod pravijo Sovra, je od Žirov navzgor spet ozka in samo tna. Spočetka ima še nekaj ravnega, naplavljenega dna v so v njem manjša naselja, pri Podklancu pa postane prava dever. Prvo naselje so Brekovice. Nekaj hiš je razstre senih po dolini, druge pa stoje po terasah strmih pobočij. V Brekovicah je imel neki loški mešan v 16. stoletju fužino in žago. Fužina je kmalu prišla v last tujcev, ki so nekaj časa še talili rudo z bližnjih hribov in pošiljali železo v Vipavsko dolino, kjer so tudi imeli fužino. Pred Jurečovo domačijo se z zahoda odpira dolga dolina Žirovnice, ki v njenem grlu stoji vas Sovra. Po gornjem delu grape je nanizanih nekaj hiš vasi Žirovnice. Majhna vas je tudi Podplanec na levem bregu Sovre, kjer vanjo priteka potok Črna iz gozdnate grape na levi.

Močnejše je naseljen hriboviti svet na obeh straneh Sovrine doline. Na plečatem slemenu med Sovro in Račevo se vrstijo vasi, ki že z imeni kažejo, da so tam ob naseljevanju izžigali rovtje. To so Goropeke, Opale in Izgorje. Naselili so jih slovenski Korošci do začetka 14. stoletja. Goropeke so spadale v žirovsko županijo, ostala dva kraja pa v hlevnovrško, pod avstrijsko upra

vo pa občino Vrh. Opale so imenovali v listinah Gbrenje Izgorje. Ležijo na golem prisojnim bregu, k njim spadata tudi zasełka Log in Martinj vrh, ki ju sestavlja nekaj samotnih kmetij nad dolino Račeve. Izgorje so pomaknjene na polico nad Podklancem, nekaj kmetij stoji celo v dolini. Z Žirmi veže te kraje občinska cesta, kolovozi pa drže tudi v dolino Sovre.

Hribbovje nad levim bregom Sovre ima izrazito planotast značaj. Med grapo Osojnice in Žirovnice se razprostira Vrsniški ravnik. Ko se iz Žirov povzpneš po gozdnatih rebreh pod vrhom Vrsnikom (703 m), se ti odpre nečakasta planota z neznatnimi slemei, ki imajo v severnem delu še nekoliko gozda, južna polovica pa je vsa obdelana. Okrog in okrog je odprt pogled na bližnje in dalnje gore. Najlepše so vidni Blegoš, Jelenk, Golaki, Javornik in Vrh. Pokrajina napravlja vtis, kot, da si nekje v nizkem svetu, in vendar si v višini nad 700 m in se za robom planote pobočja spuščajo v dolino. Na planoti stojita vasi Zgornji in Spodnji Vrsnik. V prejšnjih stoletjih sta pripadali loškemu gospostvu, pred prvo svetovno vojno žirovski občini. Med vojnima sta bili na italijanski strani; še se danes stojijo tu in tam mejni kamni na griču vzhodno od cerkve zidovje italijanske vojašnice. Sedaj spadata v občino Idrijo. Obe vasi sta gručasti. Na položnem gričku med njima je postavljena cerkev. Na Zgornjem Vrsniku je pri Birtu planinsko zavetišče. Planinsko društvo Žiri je na Vrsniku zaznamovalo več poti. Poto-

kov na planoti ni, pri hišah imajo kapnice, Spodnji Vrsnik ima studenec. Važna je živinoreja, mleko zbira mlekarna na Spodnjem Vrsniku.

Izmed Žirovnice in Črne štrli nad dolino prostorna terasa. Strmi bregovi so pokriti z gozdom, čez rob pa visijo tu in tam senožeti in se kažejo strehe poslopij. Kakor množica drugih takšnih naselij na Slovenskem, postavljenih na policah v rebreh nad dolinami, ima tudi ta vas ime Ravne. Pod Itallijo so bile še tostran meje in tudi sedaj spadajo z Žirmi k Logatcu.

Od Podklanca navzgor je dolina Sovre zajedena v apnenčaste sklade in postaja vedno bolj tesna. Reka ima vse značilnosti gornjega toka: z velikim strmcm hiti po ozki skalnati strugi, tvori brzice in slapove ter gloda skalne pragove in se vrtinči v tolunih. Z bregov se odpirajo hudourniške grape. Ob prvem velikem zavoju se onstran vode dviga pečina in v njej zijajo v različni višini jamski vhodi. To so Matjaževe kamre, imenovane ne po kralju Matjažu, ampak po posestniku zemljišča. Nad desnim Sovrinim bregom stoji samotne kmetije Hlevišča. Ob naslednjem ovinku stoji Sopot, zaselek dveh hiš in mlina, ki spada že pod Rovte. Sovra je zajezena za mlin, pod sedanjim jezom leži betonska klada prejšnjega jezusa in priča o izredni moči majhne reke ob nalivih. Tod se stikata dve dolini in zlivata dve vodi. Sovra priteka z vzhodne strani po Popitovi grapi; z juga, kamor gre cesta

proti Logatcu, pa prihaja Rovtarska grapa, ki jo lahko smatramo za njeno drugo izvirnico. Ob Sovri gre dokaj dobra cesta mimo žage in obrata, ki proizvaja smrekovo olje, do bivše Popitove strojarne. Po prisojnem bregu nad dolino so raztresene domačije Hlevnega vrha. Imeni Hlevišče in Hlevni vrh izvirata iz davnega časa, ko so bili tod še obsežni pašniki s hlevi. V 14. stoletju so to ozemlje naselili Korošci. Na delce razdeljena zemljišča in zaselki pričajo, da so se naseljevali v skupinah. Imeli so lastno županijo in bili podložni loškemu gospostvu. Pod hlevnovrško županijo so spadali hribovski kraji od Račeve do Dol, ki stoje v zložni kotanji na razvodnem slemenu med Soro in Idrijco. Glavni vir njihovega zaslužka sta bila in sta še danes živinoreja in gozdarstvo. Nad kmetijami se dviga Vrh nad Rovtami (884 m), v prejšnjih časih imenovan Vrh Treh kraljev po cerkvi, ki se razgleduje na daleč po lepi pokrajini. Malo niže od cerkve stoji na vzhodni strani, ki je nagnjena proti Vrhniku, nova šola. Zaradi obsežnega razgleda je Vrh cilj mnogim izletnikom in vodijo nanj markirane poti² žirovske, rovtarske in vrhniške strani. Od Smrečja je na Vrh speljana tudi cesta. Pri Osreškem mlinu zapuša cesta Sovra in se dvigne v Rovte. Sovra izvira vzhodno od Rovt pod Gradiščem kot neznamen potoček v samotni goščavi. Nekaj časa teče po grapi skozi gozd, pri prvem zaselku imenovanem Sovra, pa že veselo

žubori po sencžetih med Rovtami in Fraprotnim brdom.

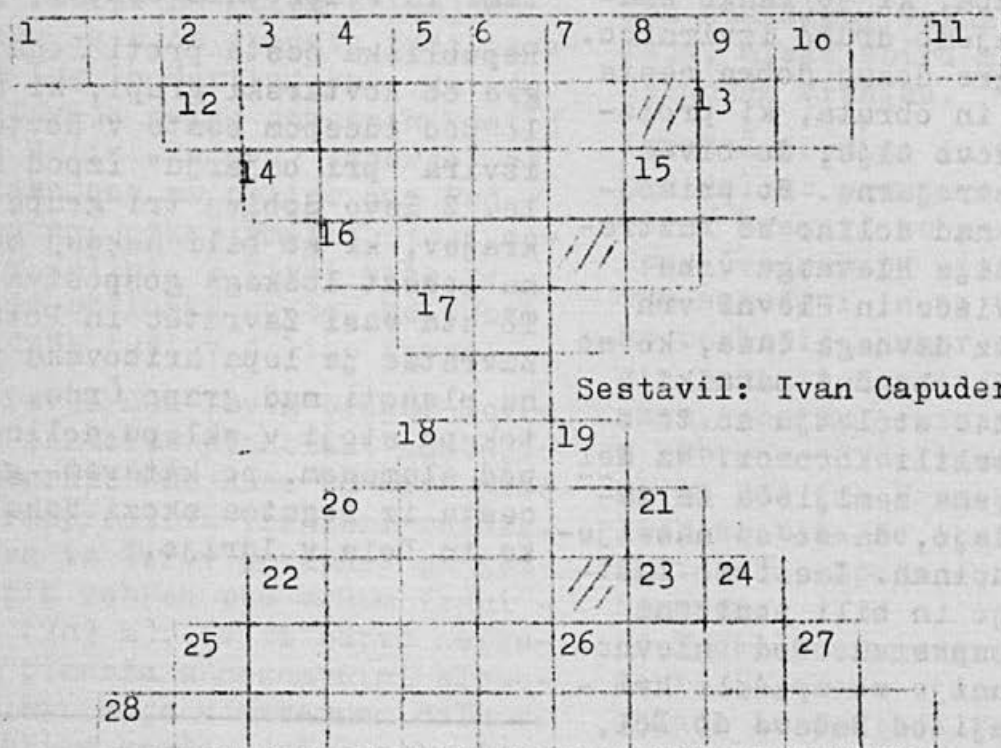
Republiška cesta proti Logatcu gre ob Rovtarski grapi, ki malo pod odcepom ceste v Rovte izvira "pri bajerju" izpod skale. Z leve dobiva tri grape iz krajev, ki so bili nekdanja mejna posest loškega gospostva. To sta vasi Zavratac in Potok. Zavratac je lepa hribovska vas na planoti nad grapo Črne, Potok pa stoji v sklepu doline pod slemenom, po katerem gre cesta iz Logatca skozi Veharše in Dole v Idrijo.

In še pesem
OTONA ŽUPANČIČA

BLAŽEN, KOMUR NI SE BATI

Naša radost, bolečina,
vera, strah, obup, odločnost,
naša borba za bodočnost,
nade, v mraku nam prižgane,
sanje, v prsih pokopane -
vse nekoč bo zgodovina:
blažen, komur ni se bati,
da ga kdaj bo sram jo brati.

K R I Ž A N K A št. 11

Sestavil: Ivan Capuder

VODICRAVNO: 1. sezona lahkih čevljev, 12. stvar, ki vsiha, zamira, 13. jesti (edn.) 14. sukanec je navit ali ..., 16. reka, ki teče skozi Egipt, 17. nakaznica za denar, 18. izras- tek pri živali, 20. naš šahist, 22. majhen bicikel, 23. Mlada armija, 25. vdanost, 28. tisti, ki piše partiture.

NAVPIČNO: 2. mladinska zveza, 3. industrijska rastlina, 4. klic na pomoč, milost (po tur- ško), 5. podjetje v Zagrebu, ki

izdeluje perilo (Nada), 6. de- lavstvo, 7. Olimpija, Atletika- Telovadba, 8. oznaka za liter, 9. Erznožnik Janez, Naklo, 10. kemični znak za telur, 11. znak za grško črko epsilon, 15. nemški predlog, 18. dogovorjen sesta- nek dveh, 19. kemični znak za prometij, 20. pesnik, 21. rimski bog ljubezni, 22. Poljanšek Ru- di, Rudnik, 24. prvaki, 25. ke- mični znak za protaktinij, 26. narodna univerza, 27. Trček Sil- vo.

DELO, ŽIVLJENJE je glasilo tovarne čevljev ALPINE ŽIRI. Ureja ga uredniški odbor: Konrad Peternelj, Jože Peternelj, Silva Burnik, Magda Čadež, Ernest Mlakar, Alfonz Zajec, odgovorni urednik, Majda Trček, glavni urednik.

Žiri, 15. septembra 1967